

POSTANOWIENIE

Dnia 21 kwietnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Łochowski

w sprawie z powództwa J. N.
przeciwko Gminie Miasta K.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 21 kwietnia 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 23 września 2020 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1. odrzuca skargę kasacyjną w zakresie dotyczącym punktu pierwszego zaskarżonego wyroku;**
- 2. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w pozostałym zakresie;**
- 3. zasądza od Gminy Miasta K. na rzecz J. N. kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwana gmina wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z 23 września 2020 r., zaskarżając ten wyrok w całości, wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu

wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała się na występujące w sprawie istotne zagadnienia prawne:

1) Czy w sytuacji sporu co do wysokości wypłaconej dotacji, roszczenie o dodatkową kwotę staje się roszczeniem odszkodowawczym, a jeżeli tak, to czy żądanie odszkodowania ma swoje źródło w czynie niedozwolonym, czy też w niewykonaniu lub nienależytym wykonaniu zobowiązania?;

2) Czy sądy powszechne w spawach o roszczenia odszkodowawcze związane z zaniżaniem dotacji dla przedszkoli niepublicznych, orzekające na podstawie art. 471 k.c. w zw. z art. 90 ust. 2b ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz.U. 2004, Nr 256, poz. 2572 ze zm., dalej: u.s.o.), uprawnione są do samodzielnego orzekania o ważności prawa miejscowego i oceny legalności wydanej na podstawie art. 90 ust. 4 u.s.o. uchwały rady gminy określającej tryb udzielania i rozliczania dotacji, o których mowa w art. 90 ust. 1a, 1c, 2 i 3b u.s.o.?

3) Czy w sprawach roszczeń o wysokość dotacji (odszkodowania) za okres do 31 grudnia 2016 r. w sytuacji, w której do przedszkola niepublicznego, na rzecz którego mają być przyznane dotacje, uczęszczali tylko uczniowie pełnosprawni, pojęcie wydatków bieżących powinno być odnoszone jedynie do wydatków przedszkoli publicznych ponoszonych na uczniów pełnosprawnych czy też, do wyliczenia wysokości dotacji na pełnosprawnych uczniów przedszkola niepublicznego należy uwzględnić także wydatki zaplanowane w przedszkolach publicznych na uczniów niepełnosprawnych, mimo, że przedszkole niepubliczne nie ponosi specyficznych wydatków związanych z koniecznością zapewnienia opieki uczniom niepełnosprawnym?

Ponadto skarżąca powołała się na istnienie w sprawie potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów oraz oczywistą zasadność skargi wobec naruszenia obowiązującego prawa miejscowego oraz nierozpoznania zgłoszonych w apelacji zarzutów naruszenia art. 481 k.c. w zw. z art. 455 k.c., art. 126 i art. 131 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz.U. 2021, poz. 305 ze zm.) oraz art. 90 ust. 2a i ust. 3 w zw. z art. 3 u.s.o.

W odpowiedzi na skargę powódka wniosła o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, względnie oddalenie skargi kasacyjnej w całości. Nadto, powódka wniosła o zasądzenie od pozwanej kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna podlega odrzuceniu w zakresie, w jakim dotyczy pkt 1 zaskarżonego wyroku. Jedną z przesłanek dopuszczalności środka zaskarżenia jest interes prawny w zaskarżeniu. Dla jego powstania konieczne jest istnienie stanu pokrzywdzenia orzeczeniem (*gravamen*), który występuje, gdy zaskarżone orzeczenie narusza interesy skarżącego (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 15 maja 2014 r., III CZP 88/13). Pozwana gmina nie ma interesu w zaskarżeniu wyroku sądu II instancji, uwzględniającego apelację pozwanej i oddalającej powództwo w części. Brak interesu prawnego w zaskarżeniu powoduje odrzucenie skargi kasacyjnej jako niedopuszczalnej na podstawie art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c.

Stosownie zaś do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Ponadto, zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. W niniejszej sprawie wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został umotywowany istotnymi zagadnieniami prawnymi, koniecznością wykładni przepisów prawa oraz oczywistą zasadnością skargi.

Nie jest jednak możliwe jednoczesne wykazywanie, że w sprawie istnieje istotne zagadnienie prawne lub potrzeba wykładni określonych przepisów prawa oraz, że skarga oparta na naruszeniu tych przepisów jest oczywiście uzasadniona. Albo jest tak, że wykładnia danych przepisów jest prosta i w związku z tym ich naruszenie jest oczywiste, albo tak, że wykładnia ta rodzi wątpliwości, wobec czego

naruszenie przepisów nie może być oczywiste (postanowienie Sądu Najwyższego z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14). To co ma świadczyć o oczywistej zasadności skargi nie może być jednocześnie ujmowane jako podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., gdyż jeżeli występuje istotne zagadnienie prawne albo poważny problem świadczący o potrzebie wykładni przepisu, to nie można jednocześnie twierdzić, że z tych samych przyczyn skarga jest oczywiście uzasadniona, jako że twierdzenie o oczywistej zasadności skargi pozostaje wówczas w kolizji z problemami prawnymi warunkującymi pierwszą i drugą podstawę przedsądu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 lipca 2012 r., I UK 118/12). Taka konstrukcja wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania dyskwalifikuje jego zasadność już na samym wstępie. Ubocznie już tylko należy wskazać, że skarżąca nie wskazała w treści uzasadnienia skargi, jakie jej zdaniem przepisy prawa wymagają dokonania wykładni. Pozwana w części uzasadnienia odnoszącej się do przedstawionych zagadnień prawnych podniosła jedynie, że brak jednoznacznego stanowiska Sądu Najwyższego prowadzi do skrajnie różnych wykładni stosowanych przepisów i w konsekwencji do rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych.

Sąd Najwyższy w wyroku z 9 lipca 2020 r., V CSK 502/18 dokonał wszechstronnej analizy podstawy prawnej roszczenia o zapłatę dotacji, wskazując, że roszczenie o zapłatę kwoty odpowiadającej różnicy między kwotą dotacji należnej a kwotą dotacji wypłaconej ma ze swej istoty charakter odszkodowawczy, a podstawę jego dochodzenia stanowi nie art. 417 k.c., lecz art. 471 k.c. w zw. z art. 90 ust. 1 i 2b u.s.o. (por. też uchwałę Sądu Najwyższego z 8 listopada 2019 r., III CZP 29/19). Pogląd ten znalazł aprobatę w kolejnych orzeczeniach Sądu Najwyższego (zob. postanowienie z 29 października 2020 r., V CSK 569/18 oraz wyrok z 29 stycznia 2021 r., V CSKP 2/21). Zatem wątpliwości skarżącego sformułowane w ramach pierwszego zagadnienia prawnego nie są już aktualne.

Co do drugiego zagadnienia prawnego to odpowiedź w tej materii jest bezprzedmiotowa. Wadliwość § 2 ust. 2 regulaminu stanowiącego załącznik do uchwały Rady Miejskiej w K. z 2010 r., której treść miała wpływ na błędny sposób wyliczania przez pozwaną dotacji, została potwierdzona wyrokiem WSA w G. z 5 lipca 2017 r., I SA/Gd (...). Sąd ten stwierdził nieważność uchwały, wskazując, że

akt ten został wydany z przekroczeniem zakresu ustawowego upoważnienia wynikającego z art. 90 ust. 4 u.s.o. Skarga kasacyjna do tego wyroku została oddalona wyrokiem NSA z 26 listopada 2020 r., I GSK (...). Nieprawidłowości w wyliczaniu dotacji należnych podmiotom prowadzącym przedszkola niepubliczne stwierdzone zostały również przez Regionalną Izbę Obrachunkową w G.

Trzecie zagadnienie dotyczące sposobu wyliczenia należnej powódce dotacji, oraz wątpliwości skarżącej z tym związane, w istocie zmierzają do osiągnięcia tego samego skutku, który przewidywała zakwestionowana przez WSA uchwała Rady Miejskiej w K. Sąd drugiej instancji wskazał zaś, że w świetle wykładni art. 90 ust. 2b u.s.o. niedopuszczalne jest różnicowanie podstaw wysokości dotacji dla przedszkoli niepublicznych ze względu na typ i rodzaj przedszkoli publicznych niepublicznych oraz ze względu na charakter potrzeb uczęszczających do tych placówek dzieci.

Natomiast, oczywista zasadność skargi, przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że doszło do kwalifikowanego naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego (postanowienia Sądu Najwyższego: z 5 grudnia 2013 r., III SK 19/13; z 3 grudnia 2014 r., III PK 75/14), a przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi (postanowienia Sądu Najwyższego: z 5 października 2007 r., III CSK 216/07; z 20 marca 2014 r., I CSK 18/14).

Skarżąca nie wykazała, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Nie sposób zgodzić się ze skarżącą, jakoby Sąd Apelacyjny nie wykonał wszystkich obowiązków, jakie na nim ciążyły jako na sądzie drugiej instancji w postępowaniu apelacyjnym przez nieodniesienie się do podniesionych przez pozwaną zarzutów. Przeciwnie z treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd Apelacyjny szeroko odniósł się do zarzutów podniesionych w apelacji. Co więcej, pozwana nie podnosiła w apelacji zarzutu naruszenia art. 126 i art. 131 ustawy o finansach publicznych, co czyni całkowicie nieuzasadnionym wskazywanie na jego rzekome nierozpoznanie przez sąd drugiej instancji.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ustalony jest pogląd, że wynikający z art. 378 § 1 k.p.c. obowiązek sądu drugiej instancji nie oznacza konieczności osobnego omówienia przez sąd w uzasadnieniu wyroku każdego argumentu podniesionego w apelacji, wystarczające jest bowiem odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia (por. m.in. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 23 marca 1999 r., III CZP 59/98 oraz wyroki Sądu Najwyższego z 13 września 2017 r., I PK 264/16; z 30 września 2016 r., I CSK 623/15 i z 15 września 2016 r., I CSK 659/15).

Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w zakresie, w jakim nie podlegała odrzuceniu, oraz zgodnie z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. art. 99 k.p.c. oraz § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. 2018, poz. 265) zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 5400 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.